

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Лідого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні довесеня по 15 кр. від стрічки.

Національне питанє в Австрії.

З польських кругів одержали ми сю статтю на часі. Автор її виявив нам бажанє, заховати єго ім'я в тайні, позаяк тут не розходить ся о те, хто написав сю статтю, але які погляди єго на національне питанє в Австрії? Спонукою до написання сеї статі була для автора річ пос. Вахнянина в державній раді при дискусії над програматичною заявою шефа нового кабінету. Стаття гласить:

«Національне питанє в Австрії не дасть ся поладнати пустим словом: рівноправність. Поодиноким народам яко рівноправним індивідуальностям треба подати автономну, топографічно точно обмежену національну область. Кождий нарід мусить мати свою хату, в котрій би устроїв свої національні діла по власному добромунію.

Притім мусить закон подбати о розпорощені в області сусідного народу національні меншости і оберетти їх перед можливим насиливанєм більшости. Нормою до розмеження національних областей мусять бути теперішні, фактичні національні відносини, або етнографічний стан посідаєня.

Всякі неприродні, експанзивні забаганки поодиноких народів не може терпіти закон о народностях. Ніхто не має права вдиратись силою в національну хату сусіда, бо ся експанзія, нічим неоправдана, є жерелом сих завзятих боротьб, котрих єсьмо свідками.

Наколи в сей вписіб условимо національний мир, то на будуче не вирине національне питанє в віденськім парламенті в тій острій формі, в якій оно стоїть там на днєвнм порядку від перших літ конституційної ери, спинаючи інтензивнішу позитивну роботу на полах культурнім, господарнім та соціальнім.

Поладнанє національного питаня в йно-що

згаданий спосіб значить: переведенє рівноправности.

Се переведенє находить ся в програмі правиці. А і лівця змагає в своїй зелено-святній програмі до упорядкованя національних відносин у всіх коронних краях Австрії з виїмкою Галичини і Дальмації, — хоч в свій спосіб.

До недавна вдоволялась правиця язиковою рівноправністю чотирох народів в Австрії, іменно: Німців, Поляків, Італійців і Чехів. Нині, по знесеню язикових розпоряджень бар. Гавча, правиця стоїть перед питанєм, чи подбати лише о напаву кривди, заподіяну Чехам, чи взяти ся за уложенє закона о національностях для всіх народів австрійських, отже побіч Чехів — для Русинів, Словінців, Хорватів і Румунів?

Лівця дбає в своїй програмі лише о Німців, опираючи притім широкі свої претенсії до експанзивности німецької мови на сумнівнм історичнім праві і пустій теорії о єдності держави, мов би одна мова могла кріпити силу держави.

Наколи обезпечимо природний розвій всіх австрійських народів посредством закона, то стануть ті народи жити в мирі побіч себе, а не понад собою.

Тількож латаниною, або — як сказав пос. Вахнянин — одностороннім переводженєм рівноправности національної, не дійдемо до цілі.

Нині борють ся Німці з Чехами і дехто думає, що Австрія успокоїть ся, наколи парламент поладнає чесько-німецьке питанє. Се самодурство! Національна борба горить в кождім короннім краю о мішанім населеню, хоч не в тій формі, як в Чехії і на Мораві. Чесько-німецький веред більше кровавить, як приміром польско-руський, або хорватско-італійський в Дальмації, але організм державний хорий у всіх с у с т а в а х. Сцїлимо один с у с т а в на одній нозі, то друга нога буде ще хромати, а спаралізована рука станєсь нечинною. Над Русинами, Сло-

винцями, Румунами і Хорватами не можна переходити до днєвного порядку, так само, як не можна не подбати о Чехів та Поляків на Шлеску, о Німців на Буковині або в Країні.

Вправді були часи, що Німці переходили до днєвного порядку над угорськими Мадярами, Італійцями та Поляками. А що сталося? І Мадари і Італійці і Поляки добули силою або договорами своїх прав. Натурального процесу розвою австрійських народів не годна здержати ніяка сила. А що зроблено в Австрії доси в тім напрямі? Змінювано правительства, як фанфарон змінє рукавички і думано, що настане в державі лад і спокій. Дальше носа мало хто бачив, чи хотів подивити ся.

Але що більше! В Австрії усувано міністрів, що брались за поладнанє національного питаня з більшою рішучістю. Правительства самі форитували з гори експанзивність деяких «вибраних» народів і сим викликували національну борбу. В горі мовчано, коли поодинокі народи виходили з якимись історичними правами на гнобленє своїх сусідів, або з автономією країв, неначе би австрійська конституція рівноуправнювала краї а не народи в сих краях.

Сим всім піддержувано лише національні спори в Австрії, додавано нового підпалу до народних антагонізмів і доведено в кінці майже до расової борби між Німцями та Славянами, або між Славянами а романськими народами. Нині були правительству милійші Німці, завтра Славяни. Нині томлено з гори одних, завтра других, вигривано одних проти других.

А результатом такої тактики поодиноких правительств (за відомостію навіть парламенту — яко сторожа конституції і рівноправности) було се, що Австрія творила собі свідомо ворогів у власній хаті, а відтак нарікала, що власні єї народи револютують.

Славяни австрійські не мають ніякого упередженя до Німців, але для того і справедливо

ГЕНРИК ПОНТОПІДАН.

Подорожний.

Коло Різдва чи Мясниць йшов гостинцем якийсь подорожний.

Йшов, бачить ся, задуманий, бо нараз приставув, розглянув ся докола і на велике своє здивованє побачив, що є на отвєртій дорозі.

Дивні почуваня прокинули ся в нїм, коли глянув перед себе на те поле терпінь і боротьби. Важкий, меланхолійний, зимовий день з темними, пересиченими снігом облаками, висїв над землею як погроза, а поважний сум залягав єї розкинені пусті, голі останки хат з довгим підмурованєм, окружені саїтними бодяками.

Здавало ся йому, що жите минулих віків веде іще боротьбу у сїм земськім димі, що висить низько, над самими майже полями — здавало ся йому, що бачить, як увихають ся в повітрі сї мовчаливі постаті, що гонені батою окомана, тягли плуг, або збирали камінє... Там оподалік, де вершок палати стріляв понад узгірє, блищать іще ті самі вікна, з поза яких граф робив перегляд своїх підданих, коли казав їм переходити попри себе день-у-день з відкритими головами... Там, за ставом здовж високих топіль алеї, що щезають майже у мраці, вела стара громадська дорога, якою в ночі волічено

на замок дівчата із звязаними в зад руками, а в днину гонив гордо стрілою ясний пан із своїми слухняними слугами, коли дрозжачі мужики утікали в поля...

Тою самою дорогою йшов також у самий сьвятій вечір великий похід з ясно розжареними факелями... висадив замкові брами, вдер ся на сходи, рубав місце коло місця топорами, або бив палицями, чвертував ясного пана і кидав кусник по куснику, серед загальної радости до фоси — тимчасом п'яні мужики безчестили його жінку.

Там вище на високім, неурожайнім узгір'ю лежало село. Малі заглибленя в мураві вказують іще на місця, де були кириці. Розкинені докола них ліп'янки, причешлені до спаду узгір'я, визирали як пташині гнізда; в середині, у малих, темних, вохких норах, де роїли ся шурі над головою і під ногами, мешкав бідний, угнетений народ, що жив вівсяною кашою і жентичею, зігнений від ревматизму, точений хробами — що велухував ся, як наляканий пєс у кождий шелест, який долітає з долини.

Які то усі на причуд далекі гомони! Майже не міг вірити, що всі ті страшні річі діяли ся таки так недавно — у віку свободи, поступу, людяности!

А якби сї поля уміли говорити! Що-ж не розказали би вони! Як кожда пядь землі гомо-

ніла би бійкою і мєстю в ухах покоління, що виросло на сїй землі, яку заорали батьки!

Задуманий зближав ся до села. Йшов по мураві, на якій було повно більших і меньших ямок, розкиненого тут та там каміня і купок тернистих корчів.

Всюди тихо докола нього. Небо похилило ся іще нище, і здавало ся, що облаки опадають понад заливом. Відси доходив де-коли глухий гук леду, що тріскає десь далеко. Всюди, куди переходив, чути було лиса — кілька разів бачив його сліди у піску — здавало ся йому навіть, що чує, як підкрадаєть ся попід тернину.

Нараз приставув перед малою, саїтною хатою, окруженою камінним обмурованєм, що запало ся також так як і вона. Впала йому у очі сея хата не лише по причині незвичайної своєї старости, на причуд високого, старинного даху, низьких стін і малих, бляхою обложених вікон, яких шиби блищали всіми красками дуги, але також тому, що віяло щось німого немов вигаслого від тої опущеної, забутої руїни з тих замерклих часів, засудженої на повільне знищенє.

Ніякий голос не відзивав ся із середини, не чути було ніякої признаки людського життя поза тими пустими вікнами.

Війшов до неї з цікавості і потиснув легонько за клямку.

Двері були відчинені. Веунув голову до ма-



домагають ся, щоби Німці не уважали їх менш шевартними.

Правиця змагає нині до витворення кабінету правиці. В якій цілі? Щоби гнобити Німців? Лівиця заходить ся коло витворення свого кабінету, щоби поборювати «неоправдані» претенсії австрійських Славян і оберетти німецьку(?) Австрію перед славянською повенею(!). Чи се оправдані змагання? А на диво дивне — ніхто не стремить до витворення австрійського кабінету...

Неправду і несправедливість хоче ся декому удержати як найдовше за всяку ціну. Для того, що Русин, Словінець або Поляк чи Чех шлеский не мав доси своїх прав, то не можна єму і нині подати ті права. А покривкою для сих несправедливостей суть такі вивіски і оклики, як історичне право, національний стан посідання, удержане єдності держави, державна конечність, небезпека панславізму або і взгляди на хвилеву політику заграничну.

Чи се не забавочка політична? Чи се не іграшка з національним почуванням австрійських народів? Чи таке поведене поодиноких правительств і парламентарних більших сторонництв можна назвати політичним розумом?

Але скаже хтось: добре! Чогож не возьмуть ся за се поважне діло парламент або сойми краєві? Чого самі собі не допоможете, наколи правительтво без толку і охоти?

Парламент! Сойми! А комуж не звісний склад сих законодавчих зборів? В парламенті орудували всіма ділами доси (і тепер) картелі, а в соймах маємо всюди національні більшости і меньшости. А звісно, що картелі дбають виключно про свої інтереси, а в соймах plus значить все більше ніж minus.

Якби від 1861 року за національне питання взяли ся були краєві сойми, то нині не мали би ми сего питання в центральному парламенті, а національний антагонізм не був би зміг ся до расової ненависти і економічного бойкоту. Та ба! Tempi passati! В Австрії наділено доси лише ті народи національними правами, котрі ішли під лад німецьким централам. В сей спосіб одержали Поляки і Італіяни деякі концесії дорогою розпоряджень. Коли-ж прийшла черга і на Чехів, бо без них була загрожена нова угода з Угорщиною, то сейчас почалась obstructio sinistra. Ся obstructio рівнялась формальній революції в парламенті, а у головній зраді на улиці, перед котрою вкінці рішачі сфери сканітульовали.

леньких сінній вимашених розмоклою глиною, від якої так і віяло гнило. Відси вели старі, тонкі двері до досить великої, порожньої, низької кімнати, де порох покривав грубими верствами стіл і лавку.

Стара знищена кужіль і кілька вазонків з гнилими цвітами, що стояли на лавці зі сухою як порох землею, здавали ся стояти так цілий вік. Але останки торфу і виразні сліди пальців на запорошеном столі вказували, що все-ж таки хтось зазирає до сеї пустині.

Вже мав відходити, коли нараз побачив у старім, широкому, дубовім ліжку жіночу постать — сіру, скорчену мумію, що лежала з лицем відверненим до стіни під старим, тонким покривалом. Жовта хустина обвивала її голову, а під бородою лежали зложені худі, бліді як віск руки.

Мимоволі поступив ся у зад... труп!

Але в тій самій хвилині обернула постать незаметно голову і заговорила голосом, що потряс ним... тонким, здавленим, беззвучним, якби з того світа:

— Чи се ви, Катерино?

Так чудно зробило ся йому, коли почув нараз людський голос і так не знав, що на скорі відповісти, як оправдати ся, що рішив ся по короткій надумі висунути ся тихенько так, як прийшов.

Зачинив тихенько за собою двері і спустив клямку без шелесту.

Коли вийшов, побачив недалеко високу, обшарпану жінку. Пристанула під муром, за яким добачив тепер кілька хатчин з вистаючими коминами.

(Конець буде).

Нині виявить ся може небавом на овиді центрального парламенту obstructio recta і Австрія не вийде з зачарованого колеса.

На чию некористь? Народів? Ні! Народи остануть народами, але держава може дуже потерпіти.

На устах правительства лежить дуже часто слівце: „Staatsnothwendigkeit“, коли розходить ся о з'орудоване фінансових, чи економічних або воєнних потреб держави. Се слівце вистатчає, щоби парламент без довгих короводів поладнав сі потреби. А чиж національний мир не є такою державною конечністю? Таж з зростом сили народів зросте і сила держави...

Ні! В нас инший розум політичний. В нас каже ся: «Най гине Австрія, наколи в ній Німець не може панувати», або виходить ся з егостичного становища і думає ся: «Коби мені було добре, других най поберуть чорти!»

Відносини ті дуже невідраді. Австрія застоялась, або може вже і находит ся в стадії декаденції. А ми приглядаємось сему розстроєви байдужно і — нарікаємо...

Часом лише зітхне хтось з глибини душі і огляне ся за «австрійським» Бісмарком...

Поміщаємо сю статтю без коментаря. Она вірно малює внутрішні відносини Австрії і подає способи до їх уздоровлення. Автор статі розширив ті мисли, які коротко висказав пос. Вахнянин в імені руских послів державної ради і «Союза» при дебаті над заявою нового кабінету. З сими поглядами згодить ся мабуть і вся галицька та буковинська Русь, а для других австрійських народів замітки сі необхідні, бо правдиві.

3 Державної Ради.

На засіданню з 9. падолиста вела ся дискусія над відповіддю правительства на інтерпеляцію в справі чесько-моравських заворушень.

П. Бернер заявив, що соціальні демократи виступають в обороні Молодочехів, хоч вони на се не заслуговують, бо недавно іще нарікали, що праска поліція не досить енергично поступає собі із соціальними демократами. Бесідник констатує, що стріли звернені проти чеському населенню на Моравії були безпідставні і неоправдані. Далі доказує, що згадані заворушення не мали політичного ані народного характеру — були се чисто антисемітські демонстрації. Нарешті закидає правительству, що воно нераз занедбало допильнувати захорони робітників перед нещасними випадками і накидає ся на християнсько-соціальне сторонництво, так що председатель мусів єго прикликати до порядку.

П. Тірк вказує на те, що заворушення на Моравії були впливом політики молодеческого клюбу. Обговорюючи справу убийства в Польній, бесідник не вірить, аби жидівська релігія наказувала поповняти ритуальні убийства; заявляє однак, що можна вказати фанатиків, які голосять таку науку. Сесю справу треба розслідувати безсторонно.

На вечірнім засіданню внесли Люеґер і тов. інтерпеляцію в справі нафтового картелю і обниження ціна від нафти. Потім референт п. Леопольд Штайнер подає кілька проєктів в справі запомог по причині елементарних нещасть.

3 політичного поля.

З кругів німецької людової партії доходять вісти, що до конференції провідників лівиці ухвалено звернути ся з пропозицією, аби лівиця голосувала за вибором комісії, що має розслідувати заворушення на Моравії лише під тою умовою, коли компетенція тої комісії буде розширена також і на справу у Грасліц. Провідники лівиці прийняли се до відомости і звернули ся зараз з тим до Яворського, жадаючи сейчас рішучої відповіді.

Цісарови Вільгельмови товаришити ме в подорожі до Англії секретар ґр. Буельов і то на виразне бажане королевої Вікторії. В міродайних кругах приписують сій подорожі Вільгельма наслідком того велике політичне значінє.

З Нового Йорку пишуть: Дотеперішні вибори в поодиноких Державах як в Огіо, Ява, Пенсильванії випали на користь републіканців; в Мариланд, Місісіпі і Віржінія на річ демократів, в Небрасці побідили фузіоністи. Вибори в 12 Державах доказали, що народ не хвалить собі політики М. Кінлея.

Віче економічно-просвітне враз з посвяченєм масарні „Підгірської Спілки“ в Станіславові.

(Конець).

По замкненню дискусії слідував третій і послідний реферат о. Бачинського з Милуваня о касах Райфайзенівських.

Референт говорив про потребу і задачі кас в наших громадах, іменю серед яких обставини лучше закладати нам Райфайзенівські каси, а коли при читальнях «Просвіти», або на власних статутах.

Після обчислень Виділу краєвого довги заінтабульовані на ґрунтах виносять в Галичині 10 мільонів. Мужики платять від них що найменше 8%, а з коштами інтабуляції і екстабуляції 10%. Колиб лиш половина сих довгів припадала на руську часть, то наш нарід платив би від неї річно 5 мільонів. Довгів неінтабульованих ніхто не годен докладно почислити. Знатоки обставин числять їх далеко більшу суму як попередних, а процент з них буває більший — пересічно 20%. О много більша була б лихва збіжева і худобяна. Судові слідства доказали, що така лихва виносить 300 до 800%, а був навіть в Дрогобичи випадок, де жидок Кляйн побирав лихву 1400%. З того слідно, що за неінтабульованих довгів платить руський нарід що найменше подвійну суму процентову як при заінтабульованих, значить 10 мільонів. Всякий тут зрозуміє, як нам треба кас позичкових, коли наш хлібороб не має свою кервавицю лихварям віддавати.

В наглих потребах змущений християнин спродавати чи збіже чи худобу за пів-дурно, а не може ждати слушної ціни. Не було-б того, колиб він міг чи на податок чи иншу річ легко, скоро і на малий процент позичити.

Каси позичкові двинули-б наш промисл. Селяни маючи можливість легко і на дешевий процент позичати, міг би брати на себе підприємства, які тепер беруть звичайно жида.

В Німеччині каси Райфайзенівські закуповують навіть велику посілість і розпарцельовують, а у нас на ліцитаціях купують їх жида за низькі гроші.

Райфайзенівські каси мають то добре за собою, що мають скорий і легкий кредит. Виділ краєвий обіцяє їм позичати до 2000 зр., а на заложенє дає безповоротно 200 зр. За те є в них і труднощі. Тяжка рахунковість вимагає що найменше трех людей з більшою, як сільська, наукою. Неограничена порука робить вправді кредит легким і дає деякі полекші податкові, але відвічальність небезпечна по причині, що каси ті були-б в руках не конче певних, бо мусіло би ся їх віддати тим, що можуть вести трудну рахунковість, а в селі таких не багато. Каси ті вимагають значних коштів: треба книги стемплювати, так само і скрипти, треба платити того, що веде рахунки. Значить процент не може бути менший як 6%. Відповіднійші суть для наших селян каси при читальнях «Просвіти», або на власних статутах. Відпадають кошти писанини і стемплів, бо книг ані скриптів (хйба на більші суми) стемплювати не треба. Врешті діловодство легке, кожний письменний може єго вести. На закінченє реферату поставив бесідник три внесенє, котрі віче прийняло:

1) збори відносять ся через станіславівську філію до головного Виділу «Просвіти», щоб видав точні поученя, що-до закладаня кас позичкових,

2) щоб видав докладні статuti кас,

3) друки.

На сьм рефератом вивязалась оживлена дискусія. Много бесідників забирало голос між иншими оо. Претрицький з Тернопільщини, Чужак з Ляховець, пп. др. Коцюба, Старух, а також і посол Танякевич.

По закінченню дискусії замкнув председатель збори о год. 5. вечером.

На віче наспіли телеграми від «Народної

Торговлі, товариства «Просвіти», краківських Русинів, тернопільської філії «Просвіти» і редакції «Свободи».

Ю. Г. Олесьницький.

НОВИНКИ.

— **Загальні збори** тов. «Академічної Громади» відбудуться дня 12. с. м. на університеті о 3. год. впопудни з таким порядком денним: 1. вибір президії, 2. справоздане виділу, 3. справоздане комісії шконтуючої, 4. вибір виділу, 5. зміна статута, 6. внесення і інтерпеляції. — У Львові, дня 10. падолиста 1899. *Мисайло Галуциньський*, голова; *Лев Гаванський*, писар.

— **Пригадуємо**, що вже тільки день до послідних вечорниць, які в суботу (11. с. м.) устроюють тов. «Руска Бесіда» і «Клюб Русинок» на дохід тов. «Руслан». Комітет постарався о різні несподіванки; «петрушка» виключена. (Вступ від особи 50 кр.) — *Комітет*.

— **Літературна спадщина Куліша**. В «Кіевской Старині» (кн. 9) д. Ш-ов подає реєстр недрукованих ще творів Куліша: 1) Переклад Біблії, не викінчений (докінчив його І. С. Нечуй-Левіцький); 2) Шекспірові твори, з мови британської мовою українською поперекладав П. А. Куліш (перекладено 13 драм: «Отелло», «Троїл та Крессіда», «Комедія помилок», «Гамлет», «Король Лір», «Макбет», «Коріолан», «Антоній і Клеопатра», «Юлій Цезарь», «Ромео та Джульєта», «Міра за міру», «Приборквана гоструха» і «Багато галасу з нечевя». Три з них драм: «Отелло», «Троїл та Крессіда» і «Комедія помилок» надруковані у Львові р. 1882; 3) Дон Жуан. Поема лорда Байрона. Староруський переспів Панька Омеляковича Куліша (частина надрукована в «Правді» за рр. 1890—91; 4) Чайльд-Гарольдова мандрівка. Переспів українською П. Куліша; 5) Вільгельм Тель. Шіллерова драма. Переложив староруською мовою Панько Омелякович Куліш; 6) «Позичена кобза». Переспіви чужомовних співів, переспівав же їх Куліш Омелякович Панько (се є збірник дрібних поезій з Гете, Шіллера, Байрона та Гайне); 7) Цар Наливай. Староруська драма (1596); 8) Петро Сагайдачний. Драма (1621); 9) Хміль Хмельницький. Староруська історична драма. (В рукописі тільки початок першої дії); 10) Грицько Сковорода. Поема (з посвятою Омелянові Огоновському); 11) Маруся Богуславка. Поема і 12) Куліш у пеклі. Староруська поема Панька Небрехи (друга частина цієї поеми не викінчена). Окрім того є ще сім рукописів російською мовою.

В сій же самій статті розкрито всі псевдоніми Куліша. Наводимо їх після слів д. Ш-ова: 1) Николай М., 2) Іродчук, 3) Ломус, 4) Хуторянин, 5) Панько Казюка, 6) П. Необачний, 7) Петро Забонець, 8) Д. П. Хоречко, 9) Павло Ратай і 10) Панько Небреха.

— **Етимологічний гимн**. У Вістнику в XI книжці замістила редакція цікаву віршу під згадкою написку. Ось вона враз із замітками редакції Вістника: При нагоді 25-літнього ювілею общества Качковского загостило до Львова чимало тих патріотів з під сільських і священничих стріх, що в 1898 р. так гарно завершили ювілей знесення панщини, пам'яттю бійкою на Вишківському замку у Львові, а втім у осені в Самборі так завзято нападали на «Просвіту» за заведення фонетики в популярних виданнях. Щоби звеличити прибуте тих патріотів до Львова на ювілейний празник і при тім передати потомним поколінням їх діяльність і ідеали, дехто з молодіжжі зложив на звітну нуту невеличкий гимн, що був співаний поки що в невеличких кружках, але варт ширшої популярності. От тим то ми публікуємо уділений нам ласкаво текст сего гимна, переписавши незвісного нам автора, що не даємо його підпису. Нехай се буде наша леита на ювілейний празник товариства, котрого головним агітаційним моментом є власне т. зв. етимологія і все те стухле, ретроградне та антинародне, що у нас нерозривно в'яже з нею. Ред.

Далі братя, буки в руки,
Муж до мужа, остро в бій!
Хоч би сікли нас на штики,
Кожний твердо стань і стій!
Уставайте з гробу мари,
Вилізайте раки з нор!
Загукайте аж до хмар:
«Йори, ери, йор-йор-йор!»

Фонетичну бийте гидру,
Щоб і духу не було!
За омегу очі видру,
Зуби вибію за зело.
А за фтиту бий в ланиту,
Щоби знати пальців п'ять!
Наша пісня звісна світу:
«Кси-пси, кси-пси, ять-ять-ять».

Хто нам ижицю відчає,
Того в міх тай у ріку!
Буде знати, чим то пахне,
Хто нарушить унику.

Щоб на небі сонце згасло,
Щоб уся пропала Русь —
Нам найстарше наше гасло:
«От-я, от-я, юс-юс-юс!»

— **Процес в справі галицької щадниці**, що тривав кілька неділей, закінчився вчора. Запав вирок, що увільняє всіх обжалованих від вини і кари і від поношення коштів карного поступовання, а пошкодованих у сій справі відсилає на цивільну дорогу. На виразне питанне предсідателя радника Оленьського заявив прокуратор Гайдерер, що не вносить зажалення неважності.

— **Славні музичні твори** повставали не все серед романтичного оточення, як се звичайно уявляють собі профани. Моцарт звирював ся своїм приятелям, що у його думці пересували ся найкращі твори, коли покрити ся смачним обідом. Росіїн компонував Тріо до Вільгельма Теля тоді, коли приладжував собі свій улюблений макрон. Шуберт мав тоді найбільше натхнене, коли сидів при столі з головою опертою о стіл, при яким упив ся передше. Севастіян Бах переривав нераз свою композиторську працю, аби відбутися господарську нараду з кухаркою, або укарати одно із своїх 20 дітей.

— **Трафив свій на свого**. Один англійський адвокат заступав в суді торговельника овочів проти жалоби грайзлерника, який закупив від того торговельника фіг на 20 ф. шт., що не давали ся цілком ужити. Обжалований казав, що фіги є цілком добрі, лише перейшли троха морською водою. Адвокат знов так змучив різними питаннями бідного грайзлерника, що той не міг дійти до кінця і крикнув розпучно: «Коли фіги є добрі, то прошу їх покушати! Як з'їсте дві, то я заплачу за все!» — «Геніальна гадка — промовив судія під носом — що скаже на се заступник обжалованого?» — «Ваша всечесність повинні розслідувати» — звертає ся адвокат до судії. — «Алеж ні, се вам пропонується» — боронить ся судія. Адвокат глянув на фіги, що лежали на столі, стрепенув ся і сказав: «Я не є фаховим знатоком». Звертає ся до свого клієнта: «Може ви заризикуєте?!» — «А що буде, як не зроблю сего?» — «Га, то програєте справу!» Торговельник подумав хвилину і каже: «Коли так, то волю вже програти процес!»

— **Веселе підприємство**. Правдивим раєм для тих, що хотять йти в стан супружій є Яфериновіль в стані Індіяна. Ціла заможність сеї місцевості і популярність мають жерело в знаменитім аранжованню супружеств, яким займають ся тамешні мешканці. Деякі з них можуть з думою сказати, що злучили кілька тисяч супружеств. Один з них наче і впродовж своєї практики аж десять тисяч людей, котрих злучив з собою. Бюро такого пана, що веде того рода веселе підприємство, знаходиться в місці, де пристають до берега перевозові кораблі, що прибувають з Люївілі. Кожний, що виїде на берег мусить завважати на великій таблиці ще більшими буквами виписані слова: «Залюблені, що утікли з Кентуцкі, можуть тут вступити в стан супружжя». Бюро має певне число платних сватів. Церемонія шлюбу такої пари, котрій дуже спішно, відбуває ся з скоростию дійсно американською. Належитість є ріжна; єї можна вирівнати жертвованем малого сизорника, що варт є найбільше 10 кр., часом однак платять ся навіть 150 зр. Церемонія така може відбути ся на мості, розп'ятім над рікою Отріс, або на перевозовім кораблі серед ріки, або в бальоні воздушнім. Вибір широкий, ціни різні, що хто вольт... Цілком по американськи.

— **Копальня золота і діамантів**. Цікаві вісти про багатства копальнів в полудневій Африці подає одна льондонська часопись. За час послідних років зроблено там більш маетки, як в якій иньшій багатій в золото землі, мимо сего однак в лоні африканської землі є ще доволі багато золота, аби сотки підприємців зробити мільонерами. Копальні тягнуть ся на мильових просторах і дають сталу працю яким 60 до 70 тисячам людей. Звісні копальні золота у Вітватерс, що уходять за найбагатші на землі, лежать у справжнім збірнику золота на просторі 130 англійських миль довгим і так само широким. Двадцятьмилевий простір містить в собі золота вартости 400 фунтів штерлінгів (1 фунт = 12 зр.) Перший чоловік, що пробував в Африці щастя, став ся в протягу кількох хвилин паном великого майна. Д. Барней Барнато, коли приїхав до Африки, мав поледво тільки грошей, що міг заплатити готелевий рахунок. По трьох вже роках продав свої копальні за 115.000 ф. шт. і став найбагатшим мільонером в полудневій Африці. Копальні «Де Беер» приносять річно 1,576.800 ф. шт. проценту, а майно їх властителя обчислюють на безчисленні мільони. Чотири його копальні діамантів мають 112 моргів землі, а в протягу одного року видобуто з них три мільони возів т. зв. голубої землі. Сю землю вивозять на пусті поля і там мякне она місяцями на дощ, заки дістане ся до діамантових млинів. Земля із цих трьох мільонів возів містила в собі дорогоцінні каміні вартости 3,500.000 ф. шт. Про багатства полу-

днево-африканських копальнів свідчать слідуєчі дати: Платні і заробки, які виплачують річно різні товариства своїм урядникам і робітникам, перевищують квоту 4 мільони ф. шт. Доходи з копальнів за послідних 30 років обчислюють на 100 мільонів ф. шт.

Телеграми.

Відень, 10. падолиста. Комісія для ревізії §. 14. вибрала предсідателем гр. Діпавлього, першим заступником предсідателя п. Функого, другим п. Пентака.

Відень, 10. падолиста. Угорський президент міністрів Сель, міністер фінансів Люкач і члени угорської квотової депутації приїхали до Відня.

Будапешт, 10. падолиста. Угорський сойм полагодив кілька справ, що до посольської ненарушимости. Слідуюче засідане сойму відбудеть ся дня 14. с. м.

Париж, 10. падолиста. Розійшла ся тут поголоска, що правительство хоче дати ініціативу до проєкту амнеції, що має обіймати всі справи, які стоять в звязи із процесом Драйфуса.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Матвій Цьома.

(Далі).

Тепер вже Матвія не дуже то прикро вражала така, хоч і несмачна, людська балаканка. Він прямо уважав се жартами. Прислухував ся рівнодушно до того, що люде говорили, часом і засміяв ся, а инколи нишком подумав: може би собі по правді купити паву за капелюх; другі парубки мають — чому би і єму не носити та бути гіршим від других?

За ліпшим доглядом і везеліше на світ дивив ся, коли загалом думав про тое колинебудь.

Матвієви таки незле діяло ся у наймах. Пожене пасти товар, сяде собі и затиші від вітру, розложить огонь, напече бульби, кукурудзи молодой, тай виспить усілякої. Людські діти, — такі пастушки як й він, — завертають за нього і его товар. Матвій тільки розказує, сидючи при своїй «кухні» тай обіцяє дітям — як будуть его слухати — по одній печеній кукурудзі.

Прижене відтак товар до дому, принесе води, повечеряє свіжої і смачної страви, тай лягає ситий спати; звичайно на службі у доброго господаря.

Але не довго єму гаразд служило ся. Мати ходила раз-у-раз до ксьондза тай побирає за служенину за свого сина. Який єму хосен з такої служби? Хиба то, що ліпше з'їсть — тай... чобіт уже раз дочекав ся. А кожуха на зиму, ані нової опанчі, як не мав, так не має. Але якось ще і перезимував у наймах.

Приїшла весна. Мати відобрала Матвія зі служби.

— Тепер — казала — весна, то він мені і дома придасть ся. На поденщині більше заробить, як у наймитах заслужить.

Посумнів Матвій; жаль єму его служби. Та нічого робити; не він паном своєї волі, а мати ним радить. Треба слухати...

Але чого єму тримати ся дому, та ще до того на сам найтяжчий час — передновок? — Останки бараболі минають ся і сім'я нема вже що лузати. Що було — то посіяли.

Став Матвій знов ходити на зарібки, біда лише, що і тих не багато; звичайно — тяжкі часи.

Якось покликали його до єгомосця.

— Ходи Матвію — сказав фірман, скликуючи рано робітників — заки нам навинеть ся сталий пастух, то ставай ти за «гуменного».

Матвій зрадів. Добре бодай, що самі его закликали, а то соромно було би самому впрошувати ся, коли перше покинув службу. Біда лишень Матвієви, що тепер він «на своїм вікті», бо він, звісно, не наймит, а зарібник «на дни». Шкода, та що робити, добре, що й так... Але бодай не далеко йому день в день ходити. Таки на тій самій вулиці, третя хата, тай вже «резиденція».

І знов Матвій товар пасе, воду носить, на почту ходить, дрова рубав, січе ріще (хворост),

конець-кінців робить, що випаде. Як треба, то й за погонича стане, при ораню, чи при воло-
ченню, а за той час пасе товар служниця »по-
коївка«.

Правда — сьміють ся, що він до всякої
роботи спритний; зовуть його, як би на глум—
гуменним — але най там...

Найбільше хвалив собі Матвій роботу »при-
хаті«. Скоро лише прижене товар з пасовиска,
тоді ему рай. До дому не квапить, бо нема чо-
го, а береть ся за яку небуть роботу, хоч ему
вже і не кажуть більше робити.

А вже до бабської роботи то Матвій спе-
ціаліст. Дома він і вачине помиває, але тут не
заставляють його до роботи в пекарни. За те
він вичистить обірник, замете стайню, подвіре,
цюпає своє ріще, складає на купки, пов'яже пе-
ревеслом, мовби на продаж.

А над вечером січе, бувало, хворост, тай
що крок позирає з під ока в той бік як до пе-
карні. Нема, нема... нарешті діждав ся. Наймич-
ка винесла йому спору пайду хліба і горня
молока.

— На Матвію!

(Далі буде).

— 3 наукового Товариства ім. Шевченка. На-
укова читальня при бібліотеці Товариства отво-
рена що дня від год. 2—6 по полудні і в тім
часі може кождий з неї користати. До дому
випозичають ся книжки лише за кавпцею. —
Канцелярія Товариства отворена від год. 9—1;
рано і він 3—6 по полудні. В неділі і свята
льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів,
ул. Чарнецького ч. 26.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
		приходить о годині				відходить о годині	
	6:10	з Чернівців (Ілкан, Галацу), Станиславова		1 55	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		2 08	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з Зимної-води		2 45	6:30	» » дв. Підзамче	
	7:40	з Янова		8 30	6:30	до Ілкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуща, Стрия			8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче			9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05	» » на дв. головний			9:25	до Янова	
	8:15	з Сокаля, Рави рускої			9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.	
1 30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.			9:53	» » дв. гол.	
	11:15	з Ярослава і Любачова		10 10	10:10	до Белця, Рави рускої, Сокаля і Любачова	
1 50	11:55	з Ілкан, Чернівців і Станиславова			12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
	1:01	з Янова				тільки в неділі і свята	
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки			2 15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. ве-	
		від 7. вер. до 15. пад. включно				ресня включно в неділі і свята	
2 20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.			9:45	до Ілкан (Ясс, Букарешту)	
2 35	5:40	» » на дв. голов.		2 55	—	до Кракова (Відня) Хавівки ч. Ряшів	
	5:55	з Сокаля, Белця і Любачова			3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
					3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
					3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
					3:26	до Брухович	
					5:25	до Ярослава	
						Ніч	
8 45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		12 50	6:21	до Ілкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з Ілкан, Сучави			6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30.			6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні 6.	
	7:58	вересня щоденно, а від 1. червня до			7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуща	
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16.			7:10	до Сокаля і Рави рускої	
		серпня до 10. вересня вкл. щоденно			7:20	до Тернополя дворець головний	
	8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			7:42	» » дворець Підзамче	
	9:21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.			7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	9:55	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту			8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
12 30	10:10	з Чернівців, Ілкан (Букарешту), Сучави			9:10	» » 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.	
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			2 36	до Ілкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10:25	» » на дв. голов.			10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова			11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	12:10	зі Скольного, Калуща				» » дв. Підзамче	
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче			11:32	до Кракова (Відня, Берліна)	
	3:30	» » на дворець головний			4:10	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	
2 16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			5:50		

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-
ського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких
ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духо-
венству і всім вірним Віреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх
трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські
внари, абиже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід
огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898
виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи »Дністра« дуже умірковані, услів'я обезпечень користні,
а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1898 року виносили
виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси »Дністра« приймає Банк кра-
євий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Дністеръ« в Тowa-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористній-
ші услів'я, представляє своїми фондами найбільшу гваран-
цію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє
з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і
1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або
порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на
3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів
і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 25 зр., впи-
сове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член
обезпечений в »Дністрі«. Інформації уділяє Дирекция ли-
стовно.

Зголошення о уділенє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просвіти«).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр.
за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилок почт. в ціні
по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Інші товари по умірених цінах.

78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицького еміграційного
руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедія в 3. актах з сільського
житя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міського
побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедія в 1. акті опрацьована
після німецького.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерійних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поштову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4⁰/₁₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3¹/₂ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обігу 4¹/₂ % Асигнати касові
з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши
від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.